

Supplerande vern i Vestland

Foto: Magnus Johan Steinsvåg ©

Statsforvaltaren i Vestland

1.03.2022

Vårt oppdrag

- Stoppe tap av naturmangfold og ha levedyktige bestandar i naturlege utbreiingsområder
- Vår oppgåve å sørge for at plante og dyr har levelege rammer for utvikling og overleving

Meld. St. 14
(2015–2016)
Melding til Stortinget

Natur for livet
Norsk handlingsplan for naturmangfold

IPBES Global Assessment Summary for Policymakers (PDF)

- Av åtte millionar artar på kloden i dag er ein million trua av utrydding
- Regionale utryddingar mykje høgare
- 75 % av landareala er vesentleg endra av menneske
- 85 % av verdas våtmarker er tapt
- I Norge: 2 752 artar og 74 naturtypar trua (Artsdatabanken 2018, 2021)

Summary for Policymakers

EN

Assessment Co-Chairs Bios and Photos

EN

IPBES Chair and Executive Secretary Bios and Photos

EN

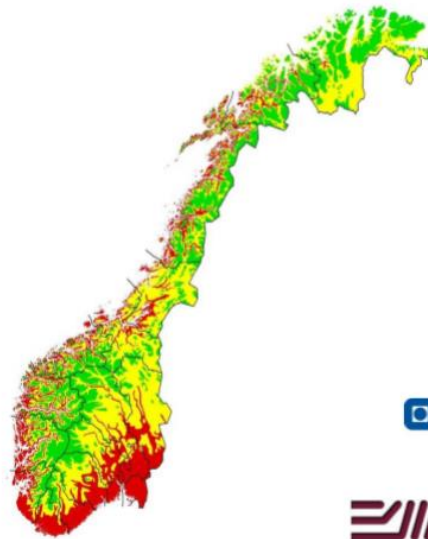
Store manglar i vernet

- Å verna natur det viktigaste verkemiddelet
- Store manglar i vernet i Vestland
- Pågåande verneprosessar ikkje tilstrekkeleg: frivillig skogvern og marint vern

NINA Rapport 539

Naturfaglig evaluering av norske verneområder
Dekning av naturtyper og arter

Terje Blindheim, Per Gustav Thingstad og Geir Gaarder (red.)

BIO
FOKUS

NTNU
Vitenskapsmuseet

MILJØFAGLIG
UTREDNING AS

LAGSPILL

ENTUSIASME

INTEGRITET

KVALITET

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger

Supplerande vern – Oppdraget 2018

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 30.10.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/173

Saksbehandler:
Knut Fossum

Supplerende vern fase I - oppdrag til Fylkesmennene

Det vises til oppdrag i tildelingsbrev for 2018, møte her 10.oktober, orientering på miljøfagsamlingen 17.oktober og tidligere oversendelse av Klima- og miljødepartementet (KLD) sitt oppdragsbrev til Miljødirektoratet av 19.september 2018.

Miljødirektoratet gir på bakgrunn av dette Fylkesmennene oppdrag om å starte det konkrete arbeidet med supplerende vern. Oppdrag om dette vil også inngå i tildelingsbrev til Fylkesmennene for 2019. Framdriftsplan, tidsfrister og økonomiske forhold er omtalt avslutningsvis i dette brevet.

Klima- og miljødepartementet har avgjort at arbeidet skal skje i to faser:

1. Fylkesmennene skal i første fase identifisere konkrete områder som kan være aktuelle for supplerende vern. Miljødirektoratet foretar deretter en samlet vurdering av fylkesmennenes forslag. Direktoratet skal oversende til Klima- og miljødepartementet en samlet oversikt over omfang og konkrete områder som kan være aktuelle for supplerende vern.

Denne oversikten skal også inneholde en generell overordnet vurdering av samfunnsøkonomiske konsekvenser (både positive og negative), beskrivelse av offentlige og private kostnader, samt administrative konsekvenser ved gjennomføring av det samlede forslaget.

2. Departementet avgjør på bakgrunn av direktoratets vurdering det totale omfanget av de kommende supplerende verneplanene, og vil deretter innenfor denne rammen, gi direktoratet oppdrag om å starte verneplanprosesser for de konkrete områdene.

Dette oppdragsbrevet omfatter Fylkesmannens arbeid i fase 1.

I fase 1 skal Fylkesmennene identifisere og foreslå konkrete områder som er egnet til å oppfylle skisserte mål for det supplerende vernet. Forslag skal være basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag. Klima- og miljødepartementet har i sitt oppdragsbrev poengtert at det er snakk om et begrenset, supplerende vern.

Organiseringen av embetene fra 1.1.2019 legges til grunn som geografisk ramme for forslagene. Aktuelle embeter må samarbeide om forslag som krysser grenser mellom fylkesmannsembeter.

- At alle naturtyper er tilstrekkeleg representert i norske verneområde
  - Å sikra trua natur (artar og naturtyper)
  - Meir robustheit for å motverke negative effektar av klimaendringar og andre negative påverknader
  - Betre økologiske nettverk
-
- Ikkje skog
  - Ikkje marine område
-
- Oppdragsbrev 30. okt 2018
  - Frist rapportering 1. feb 2019

Svært stor naturvariasjon i Vestland

Vegetasjonssonar:

Frå sør til nord: *nemoral, boreonemoral, sørboreal, mellomboreal, nordboreal, alpin, sørarktisk*

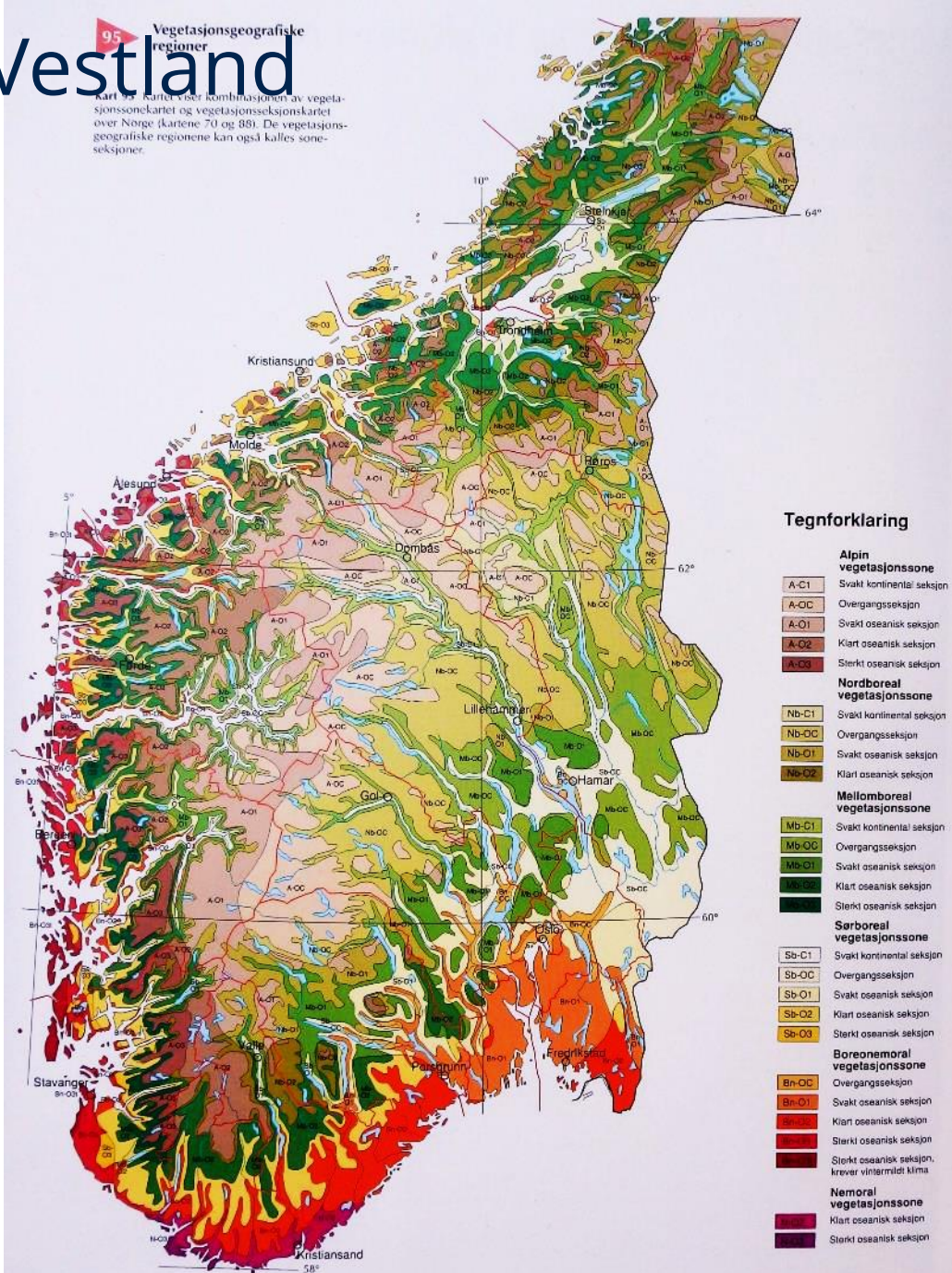
Vegetasjonsseksjonar:

Frå kyst til innland: *sterkt oseaensk, klart oseaensk, svakt oseaensk, overgang, svakt kontinental*

Vegetasjonsgeografiske regionar:

Danmark	2
Finland	10
Sverige	17
Vestland fylke	22

I heile Noreg finst 26 vegetasjonsgeografiske regionar (Sogn og Fjordane er den delen av landet som har størst naturvariasjon, med 22)

Metode supplerande vern

- Oppdrag og bestilling
- Mangelanalysar (artar og naturtypar)
- Gjennomgang førekomstar av naturtypar / artar
- «Verne-erfaring». Arrondering, forvaltning osv.
- Fagleg skjøn

Tilråding frå Vestland

sendt 1. februar 2019

- Totalt 100 områder
- Inkludert utvidingar av eksisterande verneområde

Aktuelle verneformer:

- Nasjonalpark
- Landskapsvernområde
- Naturreservat

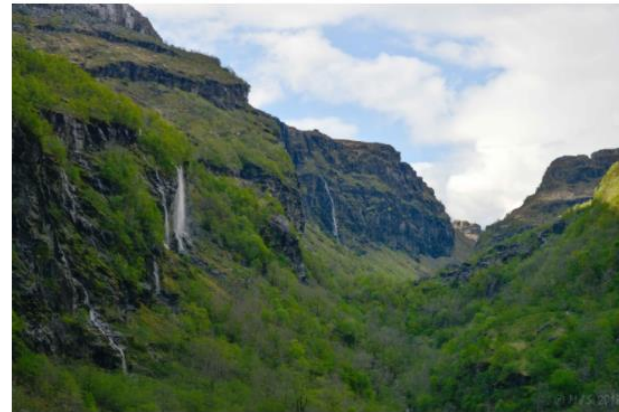

[Vestland](#) > [Miljø og klima](#) > [Verneområde](#) > Har identifisert verneverdig Vestlandsnatur

Har identifisert verneverdig Vestlandsnatur

Fylkesmannen i Vestland har identifisert 99 område av spesielt stor verneverdi med tanke på seinare supplerande vern av natur i Hordaland og Sogn og Fjordane.

Publisert 01.02.2019

Mange av kandidatområda utgjør karaktersterke vestlandske landskap med naturtypar som fossesprøytsoner og bekkeløfter som vi har eit særleg forvaltingsansvar for. Her er eit parti frå Kikedalen i Bjørnafjorden kommune. Foto: Magnus Johan Steinsvåg

På oppdrag frå Miljødirektoratet har Fylkesmannen i Vestland gjennomført ei naturfagleg vurdering og identifisert område som kan bidra til å nå Stortinget sitt mål om representativt vern av norsk natur. Dei fleste norske verneområde ligg i fjellet, mens lågareliggende område med stort mangfald av naturtypar og artar i liten grad er verna. Denne skeivfordelinga håpar ein no å gjere noko med.

Oppdraget

Arbeidet har blitt gjort ut frå tilgjengeleg kunnskap om naturtypar og artsførekomstar og føringar sett opp av Klima- og miljødepartementet. Føringane seier mellom anna at områda som no vert identifiserte skal bidra til:

- At alle naturtypar er tilstrekkeleg representert i norske verneområde
- Å sikra trua natur (artar og naturtypar)
- Meir robustheit for å motverke negative effektar av klimaendringar og andre negative påverknader, og betre økologiske nettverk

Aktuelle vernekategoriar kan vere nasjonalparker, landskapsvernområde, naturreservat og biotopvernområde. Det skal både vurderast etablering av nye verneområde og utviding av eksisterande naturvernområde.

Kontaktpersonar

[Magnus Johan Steinsvåg](#)
Tlf: 55 57 23 25 / 97 12 19 60

[Elise Orheim](#)
Tlf: 57 64 30 12 / 41 56 38 47

[Tom Dybwad](#)
Tlf: 57 64 31 23

Lenkjer

Miljødirektoratet: Har identifisert verneverdig natur

Fylkesatlas: Verneverdig vestlandsnatur

Dokument

[Oppdrag frå Miljødirektoratet om supplerande vern](#)

[Svarbrev til miljødirektoratet med vedlegg](#)

Anbefaling frå Miljødirektoratet

sendt 2. mai 2019

Totalt: 38 område i Vestland

Tre nye nasjonalparker:

Masfjordfjella, Øystese fjella og Hornelen

Utvidingar av nasjonalparker:

-Jotunheimen NP: Hurrungane og Fannaråken

-Jostedalbreen NP: Svartebotnen

Endra verneform frå landskapsvern til nasjonalpark: Ålfotbreen

Resterande: Naturreservat og landskapsvernområde

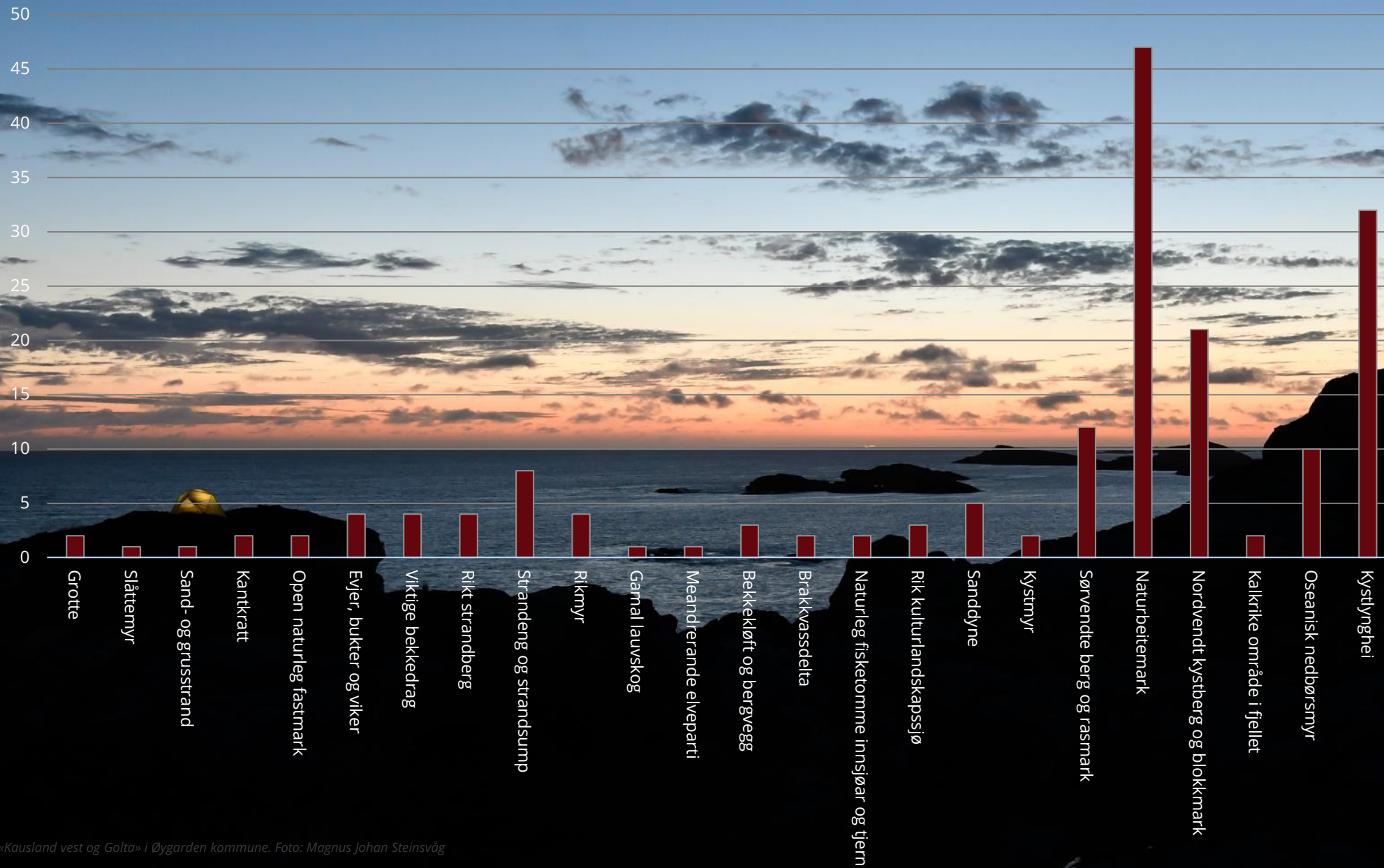
Grøne område: Også tilrådd frå mdir 2019
Lyse område: Utvidingar Nasjonalpark.

Øystesefjella

- Stort naturområde utan større inngrep
- Ikkje kartlagt. Lite kunnskap om naturmangfald
- Kalkrike område
- Høgdegradientar opp mot 1200 moh
- Tematisk dårleg vernedekning og elles i regionen
- Svært viktig friluftsområde (Bergen og Hordaland turlag)

Tal naturtyper innafor tilrådte område for supplerande vern

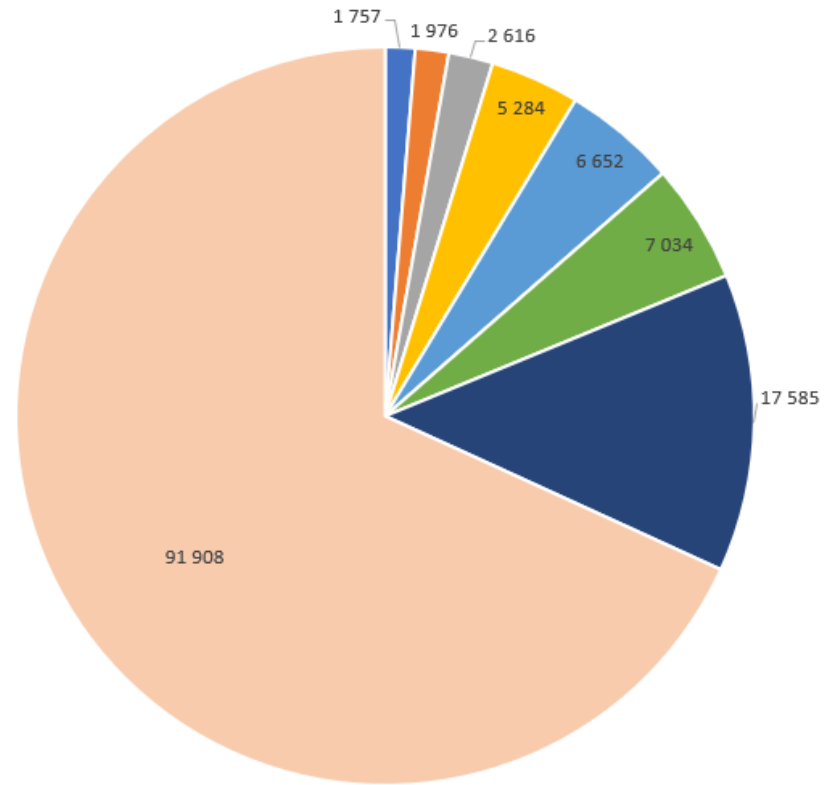

Kystlynghei og naturbeitemark i Roaldsfjorden i Bømlo. Foto: M.J.S.

Arealfordeling (dekar) fordelt på naturtyper over 1000 dekar

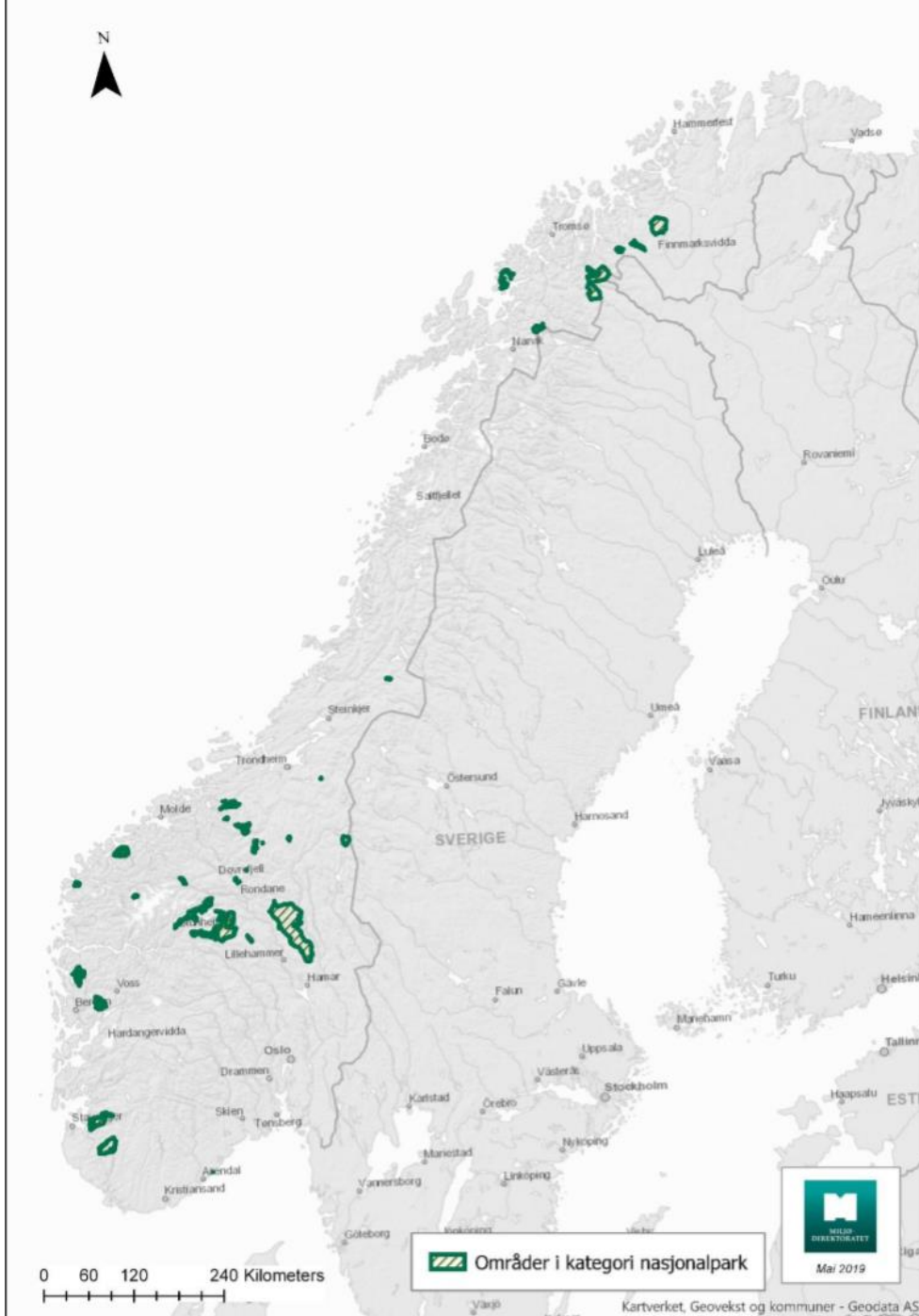
- Sanddyne
- Kystmyr
- Sørvendte berg og rasmark
- Naturbeitemark
- Nordvendt kystberg og blokkmark
- Kalkrike område i fjellet
- Oseanisk nedbørsmyr
- Kystlynghei

Nasjonalt parker

Tre av fire nye nasjonalparkforslaga som er tilrådd vidare er frå Vestland

- Øystese fjella
- Masfjordfjella
- Hornelen

Nye tider i vernearbeidet

Status frivillig skogvern

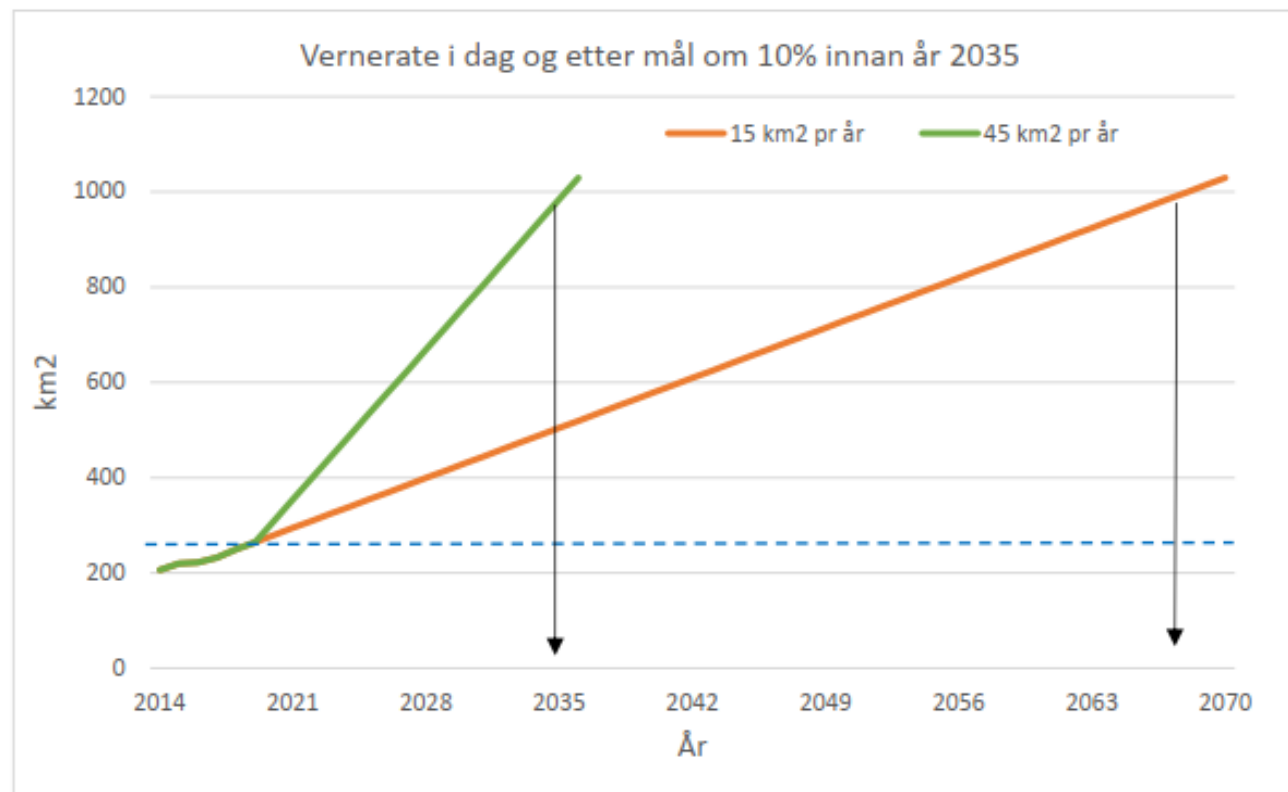
- Totalt 35 nye skogreservat sidan 2016
- Totalt 297 km² skog verna
- 72 km² gjennom frivillig skogvern
- 3,1 % av skogen i Vestland
- Tre nye skogreservat i 2021

Mål for Vestland

Våre mål vil naturlegvis vera innafør dei nasjonale rammene for tema og naturmangfaldlova mål for artar og naturtypar i § 4 og § 5.

Hovudmål å verna 10 prosent av skogarealet i Vestland innan år 2035.

Aktuelle område for vern skal ha naturkvalitetar vurdert til å vera nasjonalt viktige, eller ha store nok potensial for naturleg utvikling til ha slike kvalitetar innan 50 år etter vernetidspunktet.

Med vern etter vernetempoet vi har i dag på 15 km² skog pr år, vil vi nå det nasjonale målet om 10 prosent skogvern innan år 2068. Denne strategien har mål om å auke verneraten til 45 km² pr år og 10 prosent skogvern ved år 2035. Blå stipla line viser dagens vernnivå i Vestland som ligg på 251 km² skog.

Strategi for arbeid med frivillig skogvern

2019

Fylkesmannen i Vestland
Miljøavdelinga

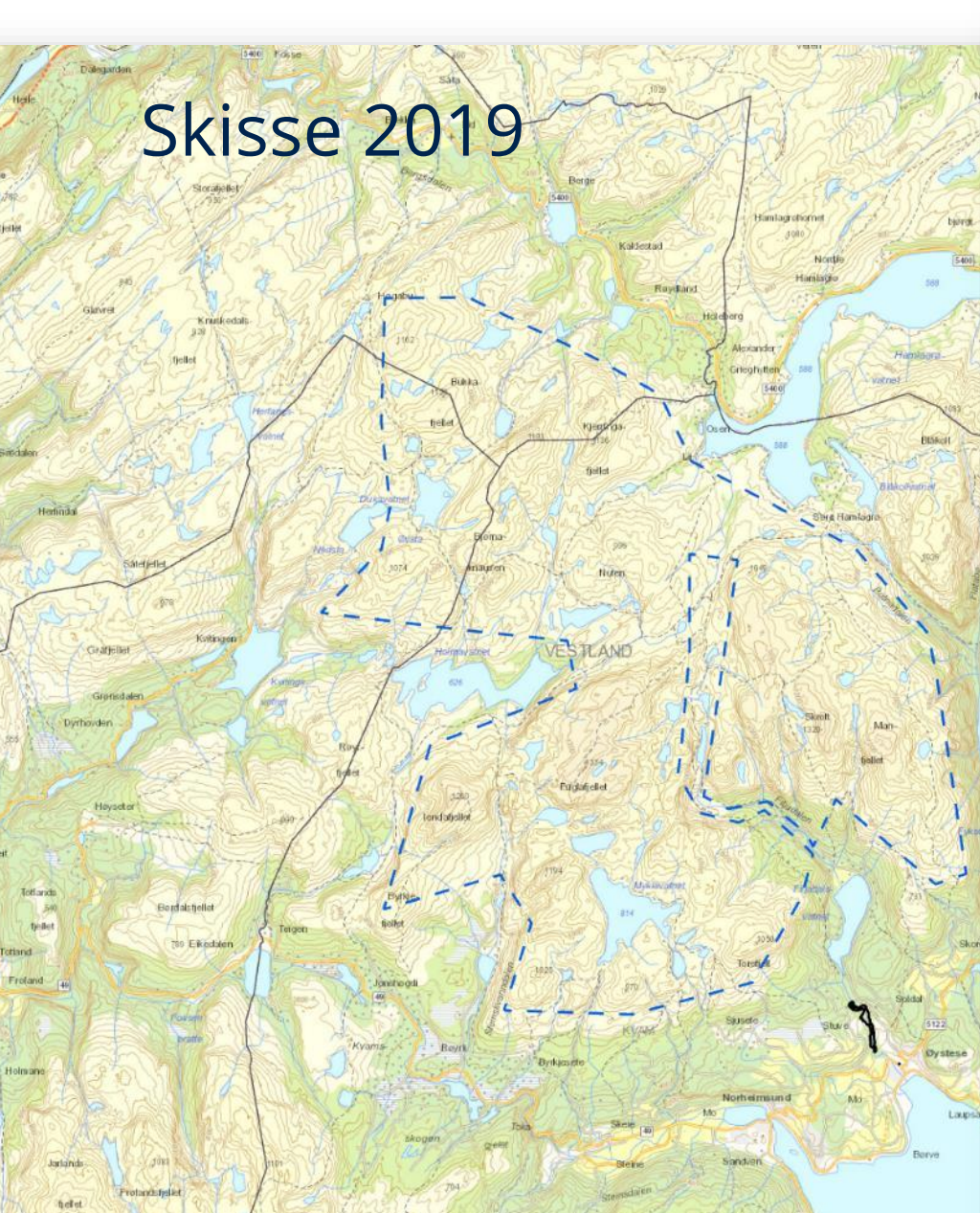

Handtering av skogareal ved supplerande vern

- Framlegg til område med skog er i liten grad inkludert i tilrådinga frå Miljødirektoratet
- Ved supplerande vern skal eventuelt vern av skogareal gå som frivillig skogvern

Skisse 2019

Skisse 2022

Verna vassdrag

- Øystesevassdraget
- Fosselvi
- (Frølandselvi)

Framsida BT
1. mars 2022

Ukraina-krigen kan vere starten på slutten for Putin
KOMMENTAR, **STIG ARILD PETTERSEN**, SIDE 8

Bergens Tidende

UKE 9 - NR. 59 - 2022 - 155. ÅRGANG

LØSSALG KR 45

TIRSDAG
1. MARS

Heddass familie frakter skuddsikre vester til Ukraina

NYHETER SIDE 4-5

Ukraina får våpen fra Norge

NYHETER SIDE 6

Les om de heteste boligområdene i Bergen sentrum

NYHETER SIDE 14-15

Han er Branns største kritiker

SPORT SIDE 20-21

FN anbefaler at opptil halve kloden blir vernet

Tidsvinduet for å bevare en klimarobust klode blir stadig kortere, advarer FNs klimapanel i rapporten som ble offentliggjort mandag. Store utslippskutt er ikke nok til å sikre en levelig fremtid. Klimapanelet mener store deler av planeten bør vernes.

NYHETER SIDE 10-12

OPPDAG NYE SIDER

Siste uke!

Du kan fortsatt gjøre et Mammut-kupp i din lokale bokhandel.

21. februar - 12. mars

Bokhandelen

§ 35. (nasjonalparker)

Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med frilovslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Der det også er aktuelt med skjøtelsesplan, skal den inngå i forvaltningsplanen.

§ 36. (landskapsvernområder)

Som landskapsvernområde kan vernes natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots.

For de deler av landskapsvernområdet der bruk er en vesentlig forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det senest samtidig med vedtak om vern etter første ledd legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til området skjøtsel.

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Der det også er aktuelt med skjøtelsesplan, skal den inngå i forvaltningsplanen.

0 Endret ved [lov 14 juni 2013 nr. 51](#) (ikr. 1 juli 2013 iflg. [res. 14 juni 2013 nr. 674](#)).